

Doba stvoření 2026

Představení tématu a symbolu

ŽIVÁ VODA

Doba stvoření 2026

Ponoření do živé vody
EZECHIEL 47,9.12

1. Text, téma a symbol

“Každý hemžící se živočich bude žít všude, kam se vlévá potok. A ryb bude velmi mnoho. Neboť kam se vlévají ony vody, tam se vody moře stávají zdravými a zůstane naživu všechno tam, kam se ten potok vlévá. [...] Při potoku na obou březích vzejde rozličné ovocné stromoví, jemuž nebude vadnout listí, jež nepřestane plodit, ale každý měsíc přinese rané plody, neboť vody, které je zavlažují, vytékají ze svatyně. Jeho ovoce bude sloužit za pokrm a jeho listí jako lék.” (Ezechiel 47,9.12)

Letošní téma „Živá voda“ čerpá z veršů knihy Ezechiel 47,9.12 silnou biblickou vizi naděje a ekologického uzdravení. V kontextu exilu a ztráty zjevuje obraz živé vody proudící z Boží svatyně uzdravení, jímž Bůh obnovuje zemi, vodu, biologickou rozmanitost a lidskou odpovědnost vůči celému stvoření.

Symbol znázorňuje vodu vytékající z Božího chrámu – zpočátku je to jen tenký pramínek, který se však postupně rozšiřuje a tím vnáší život do mrtvých oblastí a navrácí úrodnost poškozeným či neúrodným ekosystémům. Živá voda přináší uzdravení, ale abychom mohli přijmout nový život, musíme i my vstoupit do vody a stát se součástí Boží řeky života, a tak se podílet na uzdravení stvoření.

2. Historický kontext veršů knihy Ezechiel 47,9.12

Tento text vznikl v době politické, sociální, teologické a národní katastrofy. Jeruzalém byl zničen babylónskými vojsky. Šalamounův chrám byl srovnán se zemí. Mnoho Izraelitů bylo odvedeno do babylónského zajetí, daleko od své vlasti. U řek Babylónu pláčou a naříkají (srov. Žalm 137).

Děj knihy Ezechiel se odehrává v době babylónského zajetí (Ezechiel 1,1), po pádu Jeruzaléma na začátku 6. století před Kristem. Kněz Ezechiel je jeden z těch, kdo byli odvedeni do vyhnanství, a povolán Bohem jako prorok (Ez 3; 33, 1-9).

Jeho poselství se zpočátku soustředí na Boží soud nad izraelským modlářstvím a nespravedlností, přičemž pád Jeruzaléma a zničení chrámu vykládá jako božský soud vykonaný prostřednictvím babylónských vojsk (Ez 7-10; 21). Ezechielovo poselství však nekončí soudem: Bůh svůj lid neopustil. Ezechiel prohlašuje, že Boží svrchovanost se neomezuje na chrám, Bůh zůstává přítomen mezi vyhnanci a slibuje obnovu. Uprostřed Ezechielovy vize obnovy je chrám (Ez 40-47). Ačkoli byl znesvěcen a zničen, nyní se proměňuje v symbol požehnání, uzdravení a Boží přítomnosti v celém stvoření. Nádherná řeka popsaná v kapitole 47 ztělesňuje tuto budoucí obnovu: až bude Pán opět přebývat mezi svým lidem, bude obnovena i sama země.

3. Teologický přehled: Ezechiel 47, 1-12

Ezechiel popisuje stavbu nového chrámu v poušti od 40. do 46. kapitoly. Tento nový chrám je impozantní, ale prázdný a bez života. Teprve v 47. kapitole se v něm konečně objevuje život.

V tomto úryvku je prorok ve vidění přenesen k vchodu do budoucího, idealizovaného chrámu. Zpod jeho prahu vytéká voda, která nejprve teče jen jako pramínek, ale postupně se mění v stále hlubší řeku – tak hlubokou, že ji nelze překročit. Tato řeka protéká kdysi neúrodnou zemí, proměňuje pouště v úrodná ústí řek, obnovuje rybí populace a rostlinstvo a dokonce i očišťuje slané vody Mrtvého moře. Hebrejské sloveso šûb („vrátit se“) si lze prostorově představit jako bod obratu, srovnatelný s místem na toku řeky Jordán, kde se ryby mohly otočit zpět, než byly odneseny do mrtvých vod Mrtvého moře. Tento pojem má také hluboký teologický význam obrácení. Obraz je živý a dynamický, a přesto je jeho ekologický význam často zastíněn čistě metaforickými výklady.

V mnoha křesťanských tradicích je 47. kapitola knihy Ezechiel chápána především jako budoucí eschatologický příslib – jako obraz mesiánského věku, kdy Bůh plně přebývá se svým lidem a obnovuje vše. Prorokovo vidění však hovoří také o uzdravení v přítomnosti a zároveň předjímá širší kosmickou obnovu. Řeka života představuje obnovu, která přesahuje lidskou spásu a zahrnuje i uzdravení samého stvoření. Stromy, jejichž listy slouží „k uzdravení“, naznačují nejen fyzickou obživu, ale i celkové vzkvétání, které

zahrnuje jak lidstvo, tak celé stvoření. Ezechiel 47,1-12 obsahuje jasné environmentální poselství, které hovoří o globálním uzdravení, obnově a proměně života, o vzájemné závislosti mezi lidstvem a přírodním světem a o naději skrze činy v péči o Zemi, náš společný domov.

3.1 Živá voda: voda jako život

Ezechielovo vidění nově představuje vodu – nejzákladnější prvek života – jako Boží prostředek obnovy, spravedlnosti a naděje, životodárnou sílu proudící z Boží svatyně. V Ezechielově době byla voda symbolem Boží přítomnosti a požehnání. Velké civilizace závisely na mohutných řekách, jako je Nil, či Eufrat a Tigris, dvě z řek, které zavlažovaly rajskou zahradu (srov. Gn 2,10). I voda oceánů překypuje životem!

Vidění začíná malým pramínkem – kapkami vody, které stékají z místa modlitby a oběti. Z nepatrného pramínku se stává nezastavitelná řeka – první zázrak. Řeka se rozšiřuje, jak teče z Chrámu, živěná uctíváním a modlitbami Božího lidu.

Druhý zázrak je však ještě větší. Řeka nejen udržuje život, ale obnovuje celé ekosystémy. Prorok viděl „na břehu řeky na jedné i na druhé straně množství stromů... Tato voda teče směrem k východní oblasti a stéká do Araby, a když vteče do moře, do moře stojatých vod, voda se stane sladkou“ (Ez 47,7.8). Při popisu toho, jak řeka vtéká do „moře stojatých vod“, má prorok na mysli Mrtvé moře, v němž není téměř žádný život. Voda této řeky je tak mocná, že slaná voda se stane sladkou a bude překypovat životem.

3.2 Od oběti v Chrámě k Boží vodě života

Ezechielovo vidění zásadním způsobem mění význam Chrámu. V izraelské náboženské tradici byl svatostánek místem obětí, kde byla pro smíření prolévána krev – nositelka života. Krev symbolizovala jak soud, tak milosrdenství a připomínala lidem, že život je drahocenný i křehký.

V 47. kapitole knihy Ezechiel však již není ústředním obrazem krev tekoucí k oltáři, nýbrž voda vytékající z prahu chrámu. Svatost se zde projevuje především skrze plodnou hojnost. Boží přítomnost život nepožírá, nýbrž jej uvolňuje.

Tento přechod od krve k vodě je významný jak teologicky, tak z ekologického hlediska. Krev spadá do logiky přežití uprostřed roztříštěnosti; voda spadá do logiky obnovy a rozkvětu. Ezechiel teologii obětí neodmítá, ale zasazuje ji do širšího kontextu. Smíření s Bohem vede nejen k obnovení bohoslužby, ale také k oživení země, uzdravení ekosystémů a k životu v hojnosti. Z toho přirozeně vyplývají etické důsledky: pokud se Boží přítomnost projevuje jako životodárná voda, nemůže být autentická bohoslužba omezena na dodržování rituálů. Věrnost musí být měřena podle jejího dopadu na všechny

podmínky, které udržují život. Péče o stvoření se tak jeví jako přímý důsledek obnoveného vztahu s Bohem.

Naděje na obnovu a uzdravení začíná v místě modlitby, uctívání a oběti. Ta malá jiskřička naděje se rodí v našich vlastních životech, v našem pokání a proměně.

4. Ekologické čtení textu Ezechiel 47, 9.12

Ezechielovo tvrzení, že sladká voda promění slanou vodu v sladkou (Ez 47,8-9), je záměrně šokující – zmiňuje něco, co je z ekologického hlediska nemožné, aby tak mohl hlásat něco teologicky zásadního. Prorok zde nepopisuje přirozený proces; ohlašuje obrát, který způsobí Bůh.

Mrtvé moře symbolizovalo smrt: žádné ryby, žádné rostliny, žádný odtok – místo, kam život vstupuje a umírá. Slaná voda představovala neplodnost a soud. Tím, že Ezechiel prohlašuje, že sladká voda uzdravuje slané moře, navazuje na obrazy z knihy Genesis, kde Bůh z chaotických vod tvoří řád a život.

Toto je nové stvoření. Ezechiel mohl říci, že řeka *obchází* Mrtvé moře. Místo toho vtéká *do něj*. Jde o teologický význam: Boží život proudí do míst smrti a beznaděje. Hebrejské sloveso (רָפָא rapha'), které je tu použito, znamená *uzdravit, obnovit, uvést do pořádku*. Život se obnovuje nikoli lidským zásahem, ale Božím působením, které vstupuje do stvořeného světa. Slaná voda se stává sladkou nikoli lidským zásahem, ale Božím uzdravením. Bůh místo smrti neobchází – vstupuje do něj.

Stromy, které rodí ovoce každý měsíc, představují formu života, která překonala nedostatek a období nouze. Stejně jako oživení Mrtvého moře je i tento obraz záměrně neobyčejný – symbolizuje obnovené stvoření, nikoli zdokonalené zemědělství.

Ovocné stromy jsou ze své podstaty závislé na ročním cyklu a zranitelné – vůči suchu, škůdcům, válkám i hladomoru. Ezechiel tím říká: v Božím obnoveném řádu je život neuvěřitelně hojný. Stromy rodí ovoce, „protože voda proudí ze svatyně“. Jejich plodnost nezávisí na srážkách ani na půdních podmínkách, ale na neustálé Boží přítomnosti.

Tato představa záměrně připomíná ráj, avšak jde ještě dál. V ráji rostly stromy, „příjemné na pohled a dobré k jídlu“ (Gn 2,9), zatímco tyto budoucí stromy budou rodit dvanáctkrát do roka! Nejde o nostalgii, ale o ještě větší obnovu – ráj byl znovu otevřen.

Zjevení Janovo později navazuje na Ezechiela a představuje řeku a strom života jako vizi kosmického, ekologického, a dokonce i politického uzdravení (srov. Zj 22,2).

Poznámka: Tímto odstavcem založeným na Ezechielovu vidění řeky nechceme snižovat význam oceánů a moří, která obsahují slanou vodu, ale byla stvořena jako živé vody. Jsou domovem velké části biologické rozmanitosti naší planety (srov. Gn 1,21) a přispívají k regulaci klimatu.

5. Voda mezi krizí a nadějí

5.1 Současná vodní krize

Ezechiellovo vidění je v ostrém kontrastu s realitou vodní krize, jíž čelíme. Podle zprávy OSN nemá 1,7 miliardy lidí doma k dispozici základní hygienická zařízení a 2,1 miliardy lidí stále nemá přístup k pitné vodě – to je každý čtvrtý člověk na světě!

Vzhledem k tomu, že se klimatické změny prohlubují a odběr podzemní vody roste, několik zemí se nyní dostává do takzvaného „stavu vodního bankrotu“, tedy do situace charakterizované nevratnými ztrátami přírodního vodního kapitálu.

Ačkoli přístup k pitné vodě je lidským právem pro všechny, vodní krize se svými mnoha aspekty neúměrně postihuje zranitelné komunity, budoucí generace a neživý svět, který nemá v politických ani ekonomických systémech žádný hlas. Zde jsou některé z mnoha výzev:

- Chudí si nemohou vodu dovolit.
- Dopad nemocí přenášených vodou na zdraví.
- Dopad průmyslového vypouštění chemických látek a dalších znečišťujících látek do řek.
- Rostoucí spotřeba vody způsobená datovými centry a výrobou energie potřebnou pro naše digitální aktivity, včetně využívání umělé inteligence.
- Špatné řízení a korupce ze strany firem a vlád.
- Dopad sucha, povodní, bouří a desertifikace na potravinovou bezpečnost.
- Zasolení půdy v důsledku zvýšení hladiny moře nebo nadměrného čerpání podzemních vod.
- Násilí vyvolané soupeřením o omezené zásoby vody.

Tyto četné problémy vedou k migraci, nutí lidi k exilu a způsobují ztrátu domovů i kultury.

Dopad na ekosystémy a biologickou rozmanitost je zničující: podle Světového fondu na ochranu přírody (WWF) čelíme katastrofálnímu úbytku vodní fauny a flóry, přičemž populace sladkovodních druhů za posledních 50 let klesly o neuvěřitelných 85 % a populace mořských druhů o 56 %.

Z teologického hlediska odráží tato krize narušené vztahy – mezi lidstvem a Bohem, v rámci samotné lidské rodiny a mezi lidmi a ostatními živými bytostmi. Dále je nanejvýš důležité zdůraznit, že znečištění vody má dopady na sociální spravedlnost a rovnost.

5.2 Naděje pramenící z víry a jednání

Ezechiellovo vidění je viděním naděje. Křesťané jako spolupracovníci Stvořitele by měli svůj vztah k ostatnímu stvoření ukotvit v biblickém pojetí stvoření jako propojeného společenství života (srov. Gn 9,8-17; Oz 2,18; Ž 24,1). Náš vztah k ostatním tvorům je spíše vztahem posvátného partnerství a vzájemné péče než nadvlády. Papež František to popsal jako „vztah vzájemné odpovědnosti mezi lidmi a přírodou“ a odmítl tak nadměrný nebo tyranský antropocentrismus (*Laudato si'* 67, 68, 116).

Křesťané jsou povoláni, aby se postavili proti výše zmíněným nespravedlnostem a odmítli postoj ke světu, v němž se s vodou zachází jako se spotřebním zbožím. Ekumenická síť pro vodu ([EWN](#)) Světové rady církví se již dvacet let zasazuje o ochranu, odpovědné hospodaření a spravedlivé rozdělení vody pro všechny, a to na základě přesvědčení, že voda je Boží dar a přístup k pitné vodě je základním lidským právem.

Na všech kontinentech se křesťané, inspirováni svou vírou, angažují: obnovují řeky, chrání vodní zdroje před znečištěním a těžebním průmyslem – a vyprahlá území opět ožívají zelení. Vykopávají se studny a zajišťuje se zásobování vodou pro farnosti, vesnice a zdravotnická zařízení.

6. Ponoření do živé vody: pokání a uzdravení

Písmo opakovaně spojuje vodu s Božím uzdravením a obnovou: Naaman se ponořil do řeky Jordánu (srov. 2. Královská 5), postižený muž, který čekal u rybníka, byl uzdraven (srov. Jan 5). Sám Ezechiél se postupně ponořuje hlouběji do řeky, což odráží křestní symboliku a symbolizuje proměnu.

Vstoupení do řeky nám připomíná křest. V rané církvi se k ponoření často používaly velké křestní fontány, do nichž se vstupovalo po schodech. To odráží postupnost Ezechiellova vidění (Ez 47,3-6).

Již dříve v knize Ezechiél Bůh slibuje očištění, nové srdce a nového ducha právě skrze vodu (Ez 36,25-27). Připomíná nám to vodu a krev, které vytékaly z Ježíšova boku, aby přinesly uzdravení (J 19,34). Jako věřícím je nám slíbeno, že pokud přijmeme vodu z chrámu – tedy Boží uzdravení – pak z našich srdcí (nebo z našich útroby, jak říká řecký text!) potečou také „řeky živé vody“ (Jan 7,38). Jakmile jsme uzdraveni a obnoveni, bude z nás také proudit živá voda pro uzdravení druhých a stvoření.

Symbol doby stvoření 2026

ŽIVÁ VODA

Doba stvoření 2026

Ponoření do živé vody

EZECHIEL 47,9.12

Náš symbol pro rok 2026 – Ponoření do živé vody – je symbolem obnovy a zrození: voda proudící z chrámu jako znamení Boží péče a uzdravení pro nás. Jsme povoláni vstoupit do vody, až budeme tak hluboko, že se budeme muset spolehnout na Boží milost, aby nás držela. Ti, kdo tuto vodu přijímají, jsou zváni, aby se stali zdrojem života pro druhé a dovolili Boží lásce, aby skrze ně proudila do světa. A tak se Boží voda stane v nás „pramenem vody tryskající do věčného života“, jak slíbil Ježíš (Jan 4,14).

Tento symbol vybízí křesťany k duchovnímu ponoření – k společné, Božím Duchem inspirované modlitbě při rozjímání nad vodou z řek, pramenů, fontán, křtitelnic, jezer a moří a k společnému úsilí o obnovu stvoření.

Tento symbol nás také vybízí, abychom se ponořili do „sténání“ stvoření (Řím 8,22–23) tím, že dovolíme, aby se utrpení našich bratří a sester dotklo našich srdcí. Doba stvoření je vhodným časem pro bratrskou blízkost a solidaritu s ohroženými a chudými, zejména s těmi, kdo trpí v důsledku zhoršování životního prostředí. Můžeme se poučit z jejich příběhů, z jejich odolnosti, z jejich odhodlání a společně udržovat naději živou.

7. Výzva k jednání

Náš Otec nás volá, abychom přijali Jeho lásku (1 Jan 4,19). Přijímat tuto lásku jako dcery a synové skrze neustálé obrácení mysli a srdce je naším celoživotním posláním. Pokud se rozhodneme vstoupit do pravé živé vody, můžeme přispět k vytvoření spravedlivějšího a životodárného světa pro celou lidskou rodinu i pro stvoření mimo lidský rod.

Potravinová bezpečnost: Ezechielovo proroctví hovoří o stromech, které „každý měsíc plodí čerstvé ovoce“ (Ez 47,12). Jsme povoláni k tomu, abychom utvářeli a ovlivňovali naše politiky a postupy tak, aby všichni lidé měli přístup k výživné a bezpečné potravě a aby plody biologické rozmanitosti byly spravedlivě sdíleny. Církev mohou podporovat ozeleňující projekty na svých pozemcích, které odrážejí křesťanské hodnoty, a/nebo vybavovat své členy dovednostmi k pěstování části vlastní potravy.

Znečištění vody: Jsme povoláni nejen k tomu, abychom se zdrželi škodlivého znečišťování a odsuzovali je, ale i k tomu, abychom naléhali na vlády, místní samosprávy, průmysl a zemědělství, aby jednali zodpovědně a chránili vodní zdroje.

Voda a hygienická zařízení: Mnozí z našich bratří a sester stále nemají pravidelný přístup k pitné vodě a hygienickým zařízením. Musíme proto podniknout kroky, aby domácnosti, školy, zdravotnická zařízení a místa bohoslužeb – včetně kostelů a farností – měly přístup k čisté vodě a řádným hygienickým zařízením.

Environmentální výchova: Zveme rodiče, katechety, duchovní a náboženské komunity, aby podporovali komplexní péči o stvoření – o lidi i o přírodu – a opírali se přitom nejen o odborné znalosti, ale také o mezilidské vztahy, etiku a duchovní formaci.

Čerpání duchovní inspirace ze stvoření: Skrze rozjímání nad přírodním světem stvořeným Bohem (Jób 7–12) jsme zváni, abychom přešli od nadvlády k pokoře, od vykořisťování k péči a od krátkodobého zisku k dlouhodobému rozkvětu. Tato proměna je jak duchovní, tak praktická a vyžaduje přehodnocení hodnot, ekonomických systémů a priorit ve vzdělávání.

Pěstování stromů: Mnohé církve dnes spojují výsadbu stromů s klíčovými okamžiky víry, jako jsou křest, biřmování a pohřby. Ať se pěstování stromů stane nedílnou součástí našeho duchovního života. Stromy pohlcují emise, brání erozi, snižují riziko povodní, poskytují potravu a léky a ochlazují městské prostředí – skutečně přinášejí uzdravení národům.

Péče o naše oceány: Naše „modré plíce“ čelí rostoucím hrozbám, jako je vypouštění odpadů, nadměrný rybolov, znečištění a těžba v hlubokých mořích. Život a biologická rozmanitost pod hladinou nesmí zmizet z očí a z mysli. Kéž pedagogové pomohou našim komunitám tyto mořské světy vidět a vážit si jich. Kéž vládní představitelé jednají odvážně, aby ochránili mořské biomy a živobytí lidí. Kéž se rozhodneme pro takovou ochranu, která udrží modré plíce živé pro budoucí generace.

Obnova a ochrana ekosystémů a biologické rozmanitosti: Jsme povoláni k obnově krajiny v našich církvích, domácnostech a komunitách. Překonejme svůj strach a vstupme do vod Boží lásky – abychom se stali součástí Řeky proměny pro celý svět, abychom byli svědky skutečného uzdravení a obnovy stvoření a požehnání Země.